

„DE WEST.“

Veertiendaagsch Blad

gewijd aan de belangen van Nederlandsch West-Indië.

....En bestaat er vooruitzicht, dat Holland eene provincie rijker zal worden door de droogmaking der Zuiderzee, men wende ook den blik westwaarts; ook daar is een parcel aan de kroon van Nederland te veroveren door het herstel van de vervaart der Provincie Suriname.

(F. L. GEERLING, 1887.)

Prijs per jaar f 3.—

Prijs der Advertentiën: f 0.20 per regel.

Gunstige voorwaarden bij contract.

Bureau van Redactie en Administratie:

Korte Molenstraat 6e

's-Gravenhage.

Onder Redactie van J. CH. BLOK, met medewerking van verschillende autoriteiten op koloniaal gebied.

Voor abonnementen, enz. richt men zich tot het Bureau van Redactie en Administratie, of o.a. tot de Boekhandelaren VAN STOCKUM & ZN., Buitenhof; de firma COUVÉE, Lange Poten; GEBR. BELINFANTE, Wagenstraat, en de HAAGSCHE BOEKHANDEL EN UITGEVERS-MPIJ, Spuistraat, allen te 's-Gravenhage.

Dit blad wordt, behalve aan de geabonneerden, in ruime oplaag en per post toegezonden aan velen in Nederland en in West-Indië.

INHOUD: *Begrooting.* — *Uit het Koloniaal verslag van 1899, Suriname, IV.* — *Nieuws uit de West.* — *Handel en Nijverheid.* — *Ambtelijke tijdingen.* — *Familieberichten.* — *Feuilleton.*

Begrooting.

Vrijdag, 22 December l.l. was bij de behandeling van art. 12 Hoofdstuk X in de zitting der Tweede Kamer van de Staten Generaal de begrooting onzer kolonie Suriname aan de beurt.

In het belang van deze onze bezitting, vond de heer Pyttersen het noodig dadelijk te wijzen op de dringende noodzakelijkheid van meerder geologisch onderzoek, teneinde de waarde der in het binnenland gelegen terreinen meer tot hun recht te doen komen. Teneinde den kleineren landbouw meer in de hand te werken, achtte de spreker het zeer wenschelijk de uitbreiding der verkeerswegen te doen bevorderen en bovendien was het zijns inziens dringend noodzakelijk Paramaribo door een stoomtram te doen verbinden met het Lawagebied, waar zoovele ijzerertsen gevonden worden. Weliswaar heeft de maatschappij „Suriname“ reeds het initiatief daartoe genomen, doch ZEd. is het oordeel toegedaan, dat ook uit een finantieel oogpunt van regeeringswege hiervan werk dient gemaakt te worden. Teneinde eveneens de goudindustrie beter tot haar recht te doen komen, achtte de heer Pyttersen meer toezicht van regeeringswege op verrijpende goudmijnontginningen zeer gewenscht, terwijl bovendien den administrateurs, die met de grootste moeite thans het werkvolk den arbeid doen verrichten, ook meerdere steun moet verleend worden van de zijde der politie. Bovendien diende bij de exploitatie der goudvelden de aanwezigheid van geneeskundigen meer op den voorgrond gesteld te worden. Dan achtte de heer Pyttersen het niet verkeerd, indien Nederland zich mengde in het Britsch-Venezolaansch grensgeschil, vooral daar de grensregeling van ons Surinaamsch gebied hierbij van belang was.

Evenals de heer Pyttersen is de heer De Ram van meening, dat een eventueele verbinding van Suriname's hoofdstad met het Lawagebied zeer groote voordeelen met zich kan brengen: immers wordt daardoor de mijnexploitatie bevorderd en vermeerderd.

In tegenstelling met het oordeel van den Minister van Koloniën vond

de heer Van Karnebeek, dat Nederland zich wel degelijk zou kunnen doen hooren in de arbitrale uitspraak betreffende het grensverschil tusschen Brazilië en Frankrijk.

De minister van Koloniën beantwoordde de geopperde ideeën dier verschillende sprekers en was het in de eerste plaats volmaakt met de heeren Pyttersen en De Ram eens, dat een tramverbinding tusschen Paramaribo en de Lawa-streken van zeer groot belang zoude wezen voor de kolonie. Te dier zake heeft reeds de vorige minister van Koloniën, de heer Bergsma, een onderzoek aan de Maatschappij „Suriname“ toegestaan. De gouverneur nu is gemachtigd de concessie te verleenen, waarbij genoemde maatschappij veel belang heeft, doch de regeering is niet geneigd om bovendien nog rente-garantie te geven. Dan zou ze liever de lijn zelf laten aanleggen vanwege de Kolonie. In dat geval zou dan natuurlijk de Maatschappij „Suriname“ ten behoeve der gedane onderzoekingen schadevergoeding krijgen.

Betreffende het uitoefenen van politietoezicht op de ontginningen is de minister reeds in overleg getreden met het centraalbestuur.

In zake de grensregeling van Suriname, is de minister van meening, dat een nauwkeurige vaststelling de grenzen een groote finantieele consequentie met zich mede kan slepen, iets waaraan Nederland in de eerste jaren heelemaal niet denken kan en mag. Bovendien kan 'n beslissing in een geschil tusschen twee partijen van geen invloed zijn op de rechten van derden. Verder is de aandacht van den minister van Buitenlandsche Zaken voortdurend op deze zaak gevestigd en zullen de gegeven wenken daarbij wel ter harte genomen worden.

Omtrent het belang van den aanleg eener tramverbinding tusschen Paramaribo en het Coronie-district, is het onderzoek gaande bij de betrokken autoriteiten. Aan dezen aanleg echter zouden belangrijke uitgaven verbonden worden.

En hiermede werden de algemeene beraadslagingen over dit punt gesloten.

Bij de behandeling van art. 69 kwam eerst ter sprake een door de heeren Pyttersen en de Waal Malefijt ingediend amendement met 't doel om het bedrag van een onderzoekingsreis in Suriname „pro memoria“ uit te trekken. Ter nadere toelichting van dit amendement deelde de heer Pyttersen mede, dat een dergelijk onderzoek door een persoon, hoe

FEUILLETON.

De geschiedenis der kolonie SURINAME.

XIX.

Inmiddels hadden in Europa zéér belangrijke gebeurtenissen plaats gegrepen. De stoute Corsikaan die zich tot het Keizerschap over Frankrijk had opgewerkt, zag zijn macht wankelen en vallen.

De vrede tusschen Nederland en Engeland werd hersteld, de Engelsche gouverneur Bonham wenschte op zijn post te blijven totdat de Kolonie aan Nederland zou zijn overgegaan.

Generaal-Majoor Willem Benjamin van Panhuys werd door Willem I, Koning der Nederlanden, tot Gouverneur van Suriname benoemd en een vloot onder bevel van den vice-admiraal van Braam stak in zee, ten einde den bewindsman over te brengen. Ruim duizend Nederlandsche soldaten werden te gelijk overgevoerd.

De reis van den Gouverneur was niet voorspoedig. Het fregat waarop hij zich bevond beliep zware averij, door stormweer, in de golf van Bis-

kaye en moest een' haven binnenloopen. De vice-admiraal van Braam kwam reeds in het begin van Januari 1816 met zijn schip te Paramaribo aan.

Den 26sten Januari kwam ook van Panhuys aan en den 26sten Februari 1816 werd Suriname aan het Nederlandsche bestuur teruggegeven.

Het was een plechtig oogenblik toen de Engelsche vlag, die midden op het Gouvernementsplein aan een hoogen stok woei, langzaam werd nedergehaald, terwijl de Nederlandsche driekleur, even statig, geheschen werd, waarop een luid gejuich door het volk werd aangeheven en het „Oranje boven“ daverend door de lucht weergalmde.¹⁾

Den 27sten Februari 1816 vaardigde van Panhuys een proclamatie uit die we — om de belangrijkheid — nagenoeg in haar geheel opnemen.

„Wij Willem Benjamin van Panhuys, Ridder in de Militaire Willemsorde 3de klasse, en den Rooden Adelaar 2de klasse, Gouverneur-Generaal van de Kolonie Suriname, mitsgaders Generaal en Admiraal „en chef in dezelve enz. enz. enz.

„Al degenen die deze zullen zien of hooren lezen Salut! doen te weten;

„Dat wij op last en in naam van zijne Majesteit Willem den Eersten, „Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog

¹⁾ Geschiedenis van Suriname door J. Wolbers.

bekwaam deze ook wezen mag, gedurende een vijftal maanden in een onherbergzame en onbewoonde streek gedaan, nooit of nimmer degelijk wezen kon en dus niet tot nut strekken van de kolonie. En toch zoude men zich later op deze, hoewel ongunstige, verkregen resultaten beroepen om uitgaven betreffende onderzoekingsreizen, die werkelijk der kolonie ten goede zoude komen, te weigeren, wat dan natuurlijk werkelijk jammer voor het belang van Suriname zou wezen. Bovendien wordt door de maatschappij ter bevordering van 't natuurkundig onderzoek in de Nederlandsche koloniën eene exploratie van een deel van Suriname voorbereid. Reeds heeft zich met dat doel de hoogleeraar Wendt genegen verklaard daarheen te vertrekken en toebereidselen te maken voor een ernstig wetenschappelijk onderzoek. Nu zou de heer Pyttersen sterk zijn voor het denkbeeld eerst kalm dit onderzoek af te wachten en desnoods de maatschappij in dit streven te steunen. Daarom was het de bedoeling, in het amendement uitgedrukt, om de aan dr. van Capelle te verlenen subsidie los te maken, en de maatschappij te hooren, alvorens particulieren geldelijk te steunen in het doen van wetenschappelijke onderzoekingen.

Namens de commissie van rapporteurs verklaart de heer Pijnacker Hordijk dat ook zij geen waarde hecht aan het voorgesteld onderzoek, zooals dat hier beoogd wordt. Daarom geeft ze den minister in overweging die post voorloopig in te trekken en daarop later eventueel bij suppletoire begrooting terug te komen.

In antwoord hierop herinnerde de minister aan de geschiedenis der zaak: aan de voordracht van den districtscommissaris van Drimmelen, die hier geweest is en zich met dr. van Capelle in betrekking heeft gesteld, naar aanleiding van eenige mineralogische voorwerpen geëxposeerd op de W. I. tentoonstelling te Haarlem, welke voorwerpen in dr. van Capelle het denkbeeld deden geboren worden gezamenlijk met den heer van

Drimmelen een practischen onderzoekingstocht te doen. Dit plan vond zeer veel bijval bij den toenmaals hier vertoovenden gouverneur Tonckens en den directeur van het koloniaal museum.

Zooals hier dus blijkt zal deze tocht dus niet alleen door dr. van Capelle gemaakt worden en is dit plan bovendien geheel opgemaakt door mannen, die veel beter met het land bekend waren dan zulks met de beide voorstellers van het amendement en de commissie van rapporteurs het geval is.

De minister van Binnenlandsche zaken heeft zich bereid verklaard om dr. van Capelle, hoogleeraar aan de landbouwschool, het voor de reis noodige verlot te verlenen. Bovendien zullen de kosten niet groot zijn en het onderzoek veel practisch resultaat opleveren.

Verder deelt de minister mede, dat, ofschoon hij veel voeling heeft met de maatschappij voor natuurkundig onderzoek, hij toch van een dergelijk plan geheel onkundig was.

Alle deze redenen zijn dan ook van zoodanigen invloed, dat de minister die post niet kan terug nemen: hij is echter wel bereid de memoriepost te aanvaarden, mits daarop dan volgens art. 2 der Begrooting overgeschreven kan worden.

Naar aanleiding van het advies van de commissie van rapporteurs trekt de heer Pyttersen het amendement in teneinde de Kamer de gelegenheid te geven over deze post zelve te stemmen.

Na 's ministers advies acht de heer Van Vlijmen het niet verstandig om de post af te stemmen.

Namens de commissie van rapporteurs verklaart de heer Pijnacker Hordijk, dat de meerderheid der commissie tegen de post is.

In stemming gebracht, wordt art. 69a met 49 tegen 23 stemmen aangenomen. De begrooting van Suriname wordt verder goedgekeurd.

Uit het Koloniaal verslag van 1899. Suriname.

IV. (Slot).

Landbezit, landbouw en andere ondernemingen.
Moest vroeger voor in de kolonie in allodialen eigendom en erfelijk bezit uitgegeven gronden voor akkergeld in den regel betaald worden 46 cent per H.A. gedurende de eerste 12 jaren en daarna 23 cent per H.A., bij de verordening van 17 December 1898 werd voor zoover niet voor reeds uitgegevene gronden het verschuldigd bedrag bij de grondbrieven lager gesteld is, het akkergeld ook voor de eerste 12 jaren op 23 cent per H.A. gebracht.

Met het oog op den zeer ongunstigen toestand, waarin het district Coronie zich bevindt, werd het akkergeld voor gronden in dat district gelegen, verminderd tot 10 cent per H.A. Tevens werd aan den Gouverneur de bevoegdheid gegeven, om regelingen te maken omtrent de betaling van achterstallige akkergelden in het district Coronie, daarbij rekening houdende met het bedrag van 10 cent waarop het akkergeld thans is bepaald.

In 1898 zijn in allodialen eigendom en erfelijk bezit afgestaan 364,941,765 H.A. land, terwijl in den boezem van het domein werden teruggenomen 220,7 H.A.

In 1898 werd op 8 plantages suiker geproduceerd, op 77 plantages was cacao de hoofdcultuur, op 1107 gronden, voormalige plantages en vestigingsplaatsen werden zoowel cacao als producten van den kleinen landbouw, geteeld;

terwijl op 176 gronden en voormalige plantages uitsluitend bananen, maïs, rijst en aardvruchten werden verbouwd.

In bebouwing waren op het einde van 1898 op suikerplantages 1912,6 H.A., waaronder 45 H.A. waarop cacao, 9 H.A. waarop koffie en 1 H.A. waarop bananen verbouwd werden; op de cacao- en andere plantages en gronden, op de voormalige plantages en gronden, thans in kleine perceelen uitgegeven en op de vestigingsplaatsen op kleine landbouwers: 14,657,40 H.A., waarvan in aanleg waren (dus nog geen product opleverden) 25,85 H.A.

Op ultimo December 1898 waren werkzaam: op de suikerplantages 2613 immigranten en 2354 niet-immigranten;

op de cacao- en andere plantages en gronden en voormalige plantages en gronden, thans in kleine perceelen uitgegeven en op de vestigingsplaatsen: 3747 immigranten, 3531 niet-immigranten, 4000 eigenaren en 4535 pachters;

op de gronden, waar in 1898 nog niet werd geogst, 31 eigenaren, 12 pachters, 21 immigranten en 42 niet-immigranten;

zoodat de in de districten gevestigde arbeidersbevolking en met haar gelijkgestelden bedroeg 20,586 hoofden.

Voegt men hierbij de te Parmaribo woonachtige 575 landbouwers en 357 veld- en fabrieksarbeiders, die voor een groot deel op de plantages Tourtonne, Ma Retraite, Kwatta en op de verschillende andere plantages in Beneden-Suriname en Beneden-Para arbeiden, dan klimt dat aantal tot 21,518.

De gezamenlijke oppervlakte van in 1898 verleende en hernieuwde concessiën tot exploitatie van balata bedraagt 95,350,764 H.A.

Tot het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van balata werden in 1898 verleend 54 vergunningen tot eene gezamenlijke oppervlakte van 3,244,435,312 H.A.

Deze vergunningen werden alle kosteloos en voor den tijd van 4 maanden verleend, onder herinnering dat de voorkeur tot het verkrijgen van eene concessie tot exploitatie slechts tot aan het einde van dien termijn zoude bestaan.

Tot exploitatie van balata zijn gedurende de eerste vier maanden van 1899, overeenkomstig de voorschriften van de verordening van 21 Januari 1893 verleend, 10 concessiën tot eene gezamenlijke oppervlakte van 36768,75 H.A., tegen betaling van 10 cent per H.A. per jaar.

Tot het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van balata werden gedurende de eerste vier maanden van 1899 verleend 13 vergunningen tot eene gezamenlijke oppervlakte van 953,980,25 H.A.

In 1898 werd 113,431,5 K.G. balata ter markt gebracht of 458,21⁵ K.G. minder dan in 1897.

Handel en scheepvaart.

Gedurende 1898 kwamen in de kolonie 25 schepen meer aan dan in 1897, metende 36,785 ton meer.

Het aantal schepen, dat uit de kolonie vertrok was 18 meer met eene inhoudsmaat van 33,016 ton meer dan in 1897.

In de kolonie zijn n.l. in 1898 aangekomen

„van Luxemburg enz. enz. onzen geëerden Souverein, op heden „van deze Kolonie bezit genomen en het Gouvernement aanvaard „hebben, in gevolge den inhoud van het Algemeen Reglement op het „Beleid van de Regeering voor deze Kolonie door Hoogstdenzelven „in dato 14 September 1815 vastgesteld.”

(Willem I had veel studie van koloniale aangelegenheden gemaakt en dit Reglement zelf ontworpen). De proclamatie ontsloeg voorts de inwoners van den eed van getrouwheid aan Z. M. den Koning van Brittannië. Al de leden der Hoven van Policie en Criminele Justitie werden eervol ontslagen, terwijl benoemd werden tot Raden der Hoven de Heeren F. Beudeker, J. Ferrand, J. Bruijning, J. J. F. de Frederici, H. de Meynertshagen, G. N. Linck, H. L. Penet Gentil, J. Overeem en H. J. Kennedy. De gewone ambtenaren bleven allen voorloopig hun' bediening waarnemen. „En „opdat niemand hiervan eenige ignorantie zouden mogen pretenderen, zal „deze onze Proclamatie alomme worden gepubliceerd en geaffigeerd ter „plaatse waar men gewoon is publicatie en affictiën te doen, ten einde „een ieglijk zich dien conform gedrage.” De macht van den Gouverneur „werd door het Reglement sterk uitgebreid, terwijl de macht van het Hof verminderd werd. De Leden werden onmiddellijk door de Regeering benoemd, de nominatie van drie personen, vroeger door de ingezetenen opgemaakt

en waaruit de Gouverneur te kiezen had, verviel. Ook werden de Leden niet meer levenslang maar voor den tijd van negen jaren benoemd. In de vergaderingen mochten geen zaken ter tafel worden gebracht dan die door den Gouverneur werden voorgesteld. Bovendien moesten alle belangrijke besluiten betreffende te heffen belastingen, politie-maatregelen enz., na door den Gouverneur te zijn goedgekeurd, naar den Haag worden opgezonden, ten einde aldaar de Koninklijke sanctie te ontvangen.

Het college van commissarissen voor kleine zaken bleef voorloopig op den ouden voet bestaan, de Wees- Curateele- en onbeheerde Boedelskamer werden conform aan de Instructie van 1788 en het Collegium Medicum volgens de geldende instructie gehandhaafd.

Eveneens bleven provisioneel bestendig het kanton der koloniale kas, genaamd de modique lasten en de onderafdeelingen: de kassen van de Gemeene Weide der Kerkgerechtigden en van 's Lands gasthuis. Voorts bleef bestaan de „kas tot verdediging tegen de wegloopers” op dezelfde wijze als zulks tot 1795 het geval geweest was.

De oprichting van een reserve-kas genaamd „Generale-Geldkamer” werd bevolen. Deze kas zou de gelden ontvangen der subsidie's uit het moederland en de saldo's der ontvangers.

Verder werd vastgesteld dat alle voortbrengselen, waren en gewassen

273 schepen, metende te zamen 143,938 ton, waarvan uit Nederland 113 schepen, metende 69008 ton en uit de kolonie vertrokken 271 schepen, metende te zamen 142,004 ton, waarvan naar Nederland 113 schepen, metende 68,270 ton.

De aangegeven, getaxeerde of volgens officieele prijscourant getarifeerde waarde van den invoer heeft bedragen totaal f 5,703,427, waarvan uit Nederland voor eene waarde van f 3,101,859 en de aangegeven waarde van den uitvoer van producten f 5,211,123, waarvan naar Nederland voor eene waarde van f 1,553,494.

De waarde van den uitvoer bedroeg in 1898

f 30,548 minder dan in 1897 en die van den invoer f 409,003 meer dan in 1897.

De invoer bedroeg naar den maatstaf zooals voor 1895 en 1896 is aangenomen:

in 1895. . . . . f 5,203,029
 „ 1896. . . . . - 5,335,180
 „ 1897. . . . . - 5,294,424
 „ 1891. . . . . - 5,703,427

De invoer was in 1898 buitengewoon groot omdat van de artikelen buitenlandsch gedistilleerd, sigaren en sigaretten, tabak en opium, waarvan het invoerrecht in de maand October werd verhoogd, groote hoeveelheden vóór het in werking

treden van het verhoogde recht ingevoerd zijn.

De uitvoer bedroeg aan geldswaarde in de laatste 5 jaren:

in 1894. . . . . f 5,062,814
 „ 1895. . . . . - 5,490,735
 „ 1896. . . . . - 4,391,728
 „ 1897. . . . . - 5,241,671
 „ 1898. . . . . - 5,211,123

Van de voornaamste producten zijn in de laatste drie jaren uitgevoerd de hoeveelheden, welke met de gemiddelde waarde per kilogram, gram of liter hieronder worden vermeld.

Benaming der producten.	1896.		1897.		1898.		
	Hoeveelheid.	Gemiddelde waarde.	Hoeveelheid.	Gemiddelde waarde.	Hoeveelheid.	Gemiddelde waarde.	
Balata . . . . . kilogram	f 209,511 ⁵	f 2,00	f 159,253	1,60	f 113,431 ⁵	f 1,60	
Cacao . . . . . „	3,302,567 ⁵	0,46	3,584,715	0,58	2,830,414	0,81	
Goud . . . . . gram	874,897	1,37	859,905	1,37	829,639 ⁵	1,37	
Koffie (heele). . . . . kilogram	75,124	1,00	45,665 ⁵	0,60	174,323	0,45	
id. (in hoornschild). . . . . „	26,420	0,60	115,375	0,40	81,548	0,30	
Melasse {	Muscovado . . . . . liter	„	1,000	0,06	100	0,06	
	Vacumpan . . . . . „	148,753	0,03	„	4,000	0,10	
Rum en dram . . . . . „	701,416	0,15	826,360	0,15	750,669	0,15	
Suiker {	Muscovado . . . . . kilogram	217,425	0,17	199,540	0,10	236,363	0,10
	Vacumpan 1ste product . . . kilogram	7,580,607	0,12	9,751,631	0,13	8,044,638	0,13 ⁵
	„ 2de „ . . . . . „	356,277	0,08	1,779,618	0,10	1,592,164	0,10 ⁵

Posterijen, telegraphie en telephonie.

Het port, dat voor ongefrankeerde briefkaarten met de zogenaamde mails uit Nederland of Curaçao ontvangen, van de geadresseerden wordt geheven en dat gelijk was aan het port voor ongefrankeerde brieven, werd gebracht op 12¹/₂ cent per briefkaart.

Het maximumbedrag dat als schadeloosstelling bij het verloren gaan van een aangeteekenden brief of eenig ander aangeteekend stuk wordt toegekend, werd in plaats van op f 25 bepaald op een bedrag in Nederlandsche munt gelijkstaande met 50 franken.

Voorts werd het maximumgewicht van monsters verhoogd van 250 tot 350 gram.

Verder is bepaald dat de ongefrankeerde briefkaarten in de kolonie Suriname ontvangen uit Fransch- en Britsch-Guyana, ten laste van de geadresseerden belast worden met een port van 10 cent, en die uit andere landen der Algemeene Postvereniging behalve Nederland en Curaçao met hetzelfde port voor briefkaarten uit Nederland en Curaçao bepaald, namelijk 12¹/₂ cent.

De opbrengst van den verkoop van frankeerzegels, briefkaarten, enz., en de huur van briefkasten bedroeg in 1898 aan:

frankeerzegels . . . . . f 54,556,91⁵
 postzegels 393,90
 briefkaarten 1,683,95
 postwissel- en postpakketformulieren 33,09⁵
 huur van briefkasten 633,75

Te zamen . . . . . f 57,301,61

In 1897 was ontvangen f 31,294,92.

In 1898 werden door het postkantoor te

Paramaribo afgegeven:

2704 buitenlandsche postwissels tot een gezamenlijk bedrag van . . . . . f 114,531,71
 en door het postkantoor te Nieuw-Nickerie 181 stuks tot een gezamenlijk bedrag van 9,889,85

te zamen 2885 stuks tot een bedrag van . . . . . f 124,421,56

In 1897 werden afgegeven 2694 stuks tot een bedrag van f 114,598,24⁵.

Uitbetaald werden:

te Paramaribo 282 stuks bedragende f 7,350,49⁵
 „ Nickerie 2 „ „ 20,00

te zamen 284 „ „ f 7,370,49⁵
 in 1897 184 „ „ 9,546,69⁵

Betreffende de binnenlandsche postwisseldienst volgt hieronder eene opgave van het verkeer over de laatste vijf jaren.

Afgegeven werden:

in 1894. . . . . 270 stuks à f 8,959,49⁵
 „ 1895. . . . . 443 „ „ 11,855,44
 „ 1896. . . . . 750 „ „ 17,663,12
 „ 1897. . . . . 861 „ „ 18,553,80
 „ 1898. . . . . 1081 „ „ 22,130,34⁵

3405 f 79,162,20

Uitbetaald werden:

in 1894. . . . . 264 stuks à f 8,676,99⁵
 „ 1895. . . . . 446 „ „ 12,024,79
 „ 1896. . . . . 742 „ „ 17,445,57
 „ 1897. . . . . 860 „ „ 18,621,45
 „ 1898. . . . . 1091 „ „ 22,361,69⁵

3403 f 79,130,50

Met den pakketpostdienst werden naar het buitenland verzonden 689 pakken tegen 765 in 1897.

Ontvangen werden 2013 pakketten tegen 1698 in 1897.

Hieronder volgt een overzicht van het per postpakket verzonden goud over de laatste drie jaren:

in 1896. . . . . 875,405 gram goud.
 „ 1897. . . . . 839,468⁵ „ „
 „ 1898. . . . . 1,038,158,8 „ „

Aan gouden en zilveren muntspeciën werd verzonden:

alleen naar Nederland mochten worden uitgevoerd en alle behoeften en waren voor de kolonie benoodigd *alleen uit dat Rijk* derwaarts mochten worden aangebracht, alleen de handel met de Noord-Amerikanen werd provisioneel geoorloofd.¹⁾

De korpsen blanke burgers, kleurlingen en vrije negers van Paramaribo werden opgeheven in afwachting eener nieuwe organisatie van de burgermilitie, op de wijze als de schutterijen in het moederland.

Gedurende den tijd dat Suriname een eigendom der Geotroyeerde Societeit was en gedurende het bestuur der Engelschen had de Kolonie subsidie genoten tot onderhoud der weermiddelen. Van Panhuys berichtte, reeds spoedig, aan het toenmalig ministerie „dat Suriname ruimschoots in staat was, om in zijne eigene behoeften te voorzien en mitsdien, uit zijn eigen fondsen, de ambtenaren en de militaire macht te bezoldigen”.

Spoedig ontstonden echter alweer tekorten en moest, voor-goed, het stelsel der subsidie worden ingevoerd.

Reeds den 18^{den} Juli 1816 overleed de Goeverneur van Panhuys.

Raad-Fiscaal Mr. Cornelis Rijnhard Vaillant nam, als eersten ambtenaar, het bestuur, ad-interim, op zich.

In 1817 werden de „Algemeene Schoolwetten” ingevoerd. De wreede kastijdingen, als het slaan met den plak, met bullepeezen, stokken, het binden op het houten paard, de geeselingen enz., werden streng verboden, een matig gebruik der roede voor stoute of onverschillige jongens bleef geoorloofd. Den 1^{en} Maart 1817 verscheen het eerste nummer van het Gouvernementsblad, waarin alle officieele bekendmakingen werden geplaatst.

De slavenhandel werd nog steeds, 't zij dan ter sluike, in Suriname gedreven.

Nederland was echter bij tractaat van 13 Augustus 1814 met Groot-Brittannië overeengekomen dien handel met kracht te weren en Artikel 60 der Nederlandsche grondwet verbood ook den slavennandel. Den 4^{den} Mei 1818 werd nu te 's-Gravenhage een tractaat geteekend tusschen Engeland en Nederland, waarbij een zogenaamd „Gemengd Geregtschhof” te Paramaribo werd opgericht, tot wering van den slavenhandel en bestaande uit een gelijk getal personen van beide natieën, die daartoe door hunne Souvereinen zouden worden benoemd.

¹⁾ Proclamatie's van van Panhuys, 2, 4 en 6 Maart 1816.

	in 1896	in 1897	in 1898
Holl. goud f	50,00 f	100,00 f	—
„ zilver	29,453,03	12,458,53	28,638,31
Fransch goud	332,80	—	—
„ zilver	55,490,08	76,954,25	7,174,55
	f 85,325,91	f 89,512,78	f 35,812,86

Door middel van den pakketpostdienst rechtstreeks tusschen Suriname en Britsch-Guyana werden in 1898 33 pakketten verzonden naar en 116 pakketten ontvangen uit Demerary; in 1897 respectievelijk 45 en 71.

Telegraphie. Het tarief voor regeeringstelegrammen werd in den loop van dit jaar verlaagd. Voor een regeeringstelegram van Suriname naar Nederland werd vroeger betaald f 2,85 per woord; thans f 2,51 per woord.

Ook voor perstelegrammen waarvoor 50 pCt. korting verleend wordt op het gewone tarief van de lijnen van de „Compagnie française des cables télégraphiques” thans minder betaald dan vroeger, tengevolge van uitbreiding der lijnen van genoemde maatschappij.

Telephonie. Het aantal kilometers lijndraad dat in gebruik is, steeg van ongeveer 300 tot ongeveer 335; het aantal telefoonpalen van ongeveer 1800 tot 1850 en het aantal toestellen van 107 tot 116.

De opbrengst van het telefoonwezen neemt steeds toe.

De totale opbrengst in 1898 beliep f 5033,89 tegen f 4184,05 in 1897. De hoogere opbrengst is toe te schrijven aan vermeerdering van het aantal der betalende geabonneerden. De opbrengst van berichten tegen het gewone tarief verzonden, was nagenoeg gelijk aan die van 1897.

NIEUWS UIT DE WEST.

PARAMARIBO, 23 Nov.—2 Dec.

West-Indië en Transvaal.

De Surinaamsche Scherpshutters-Vereeniging heeft het initiatief genomen om gelden bijeen te brengen tot leniging van den nood in de Zuid-Afrikaansche republieken, ten gevolge van den oorlog ontstaan. Te Paramaribo moet reeds f 1000 zijn gestort. Behalve dat intekenlijsten rondgaan, wil men ook een grooten inzamelingsdag houden.

Het ligt in haar voornemen dien dag (vermoedelijk 17 Dec.) aan te vangen met een schietconcoure, waaraan ieder tegen een matig entreegeld kan meedoen, met Beaumontgeweren, floberts en windbuksen, op het schietterrein aan de kleine Combé, hetwelk voor die gelegenheid bijzonder in orde gemaakt zal worden.

Groote tenten voor schaduw en ververschingen zullen worden opgericht.

In het onmiddellijk nabijgelegen „Het Buiten”, daarvoor gratis door den eigenaar afgestaan, zal tegelijkertijd eene bloementoonstelling, met uitloving van prijzen, worden gehouden.

's Namiddags zal er ringsteken zijn voor fietsrijders, terwijl de dag besloten zal worden door een gezelligen avond, vermoedelijk in de Buiten-Societeit.

Het Comité van Uitvoer bestaat uit de heeren: dr. G. J. Vanier, voorz.; R. A. P. C. O'Ferrall, secr.; A. J. Vroom, onder-secr. en J. A. T. von Normann, penningm. (O. W.)

**

De weersgesteldenis in Suriname gedurende 1899.

Men schrijft aan *De Surinamer* uit het district Suriname:

Het begin dezes jaars tot en met Mei kenmerkte zich door een zeer geringen regenval; ook in het groote regenseizoen dat reeds in Juli plotseeling eindigde, bleef de regen ver beneden het gemiddelde tegenover andere jaren.

Koesterde men de verwachting dat de groote droge tijd door genoemden abnormalen loop spoediger zou eindigen, ook hierin werd men teleurgesteld.

Nu reeds zijn wij over de helft der maand

November en nog is het kleine regenseizoen niet begonnen, steeds staat de droogte pal en niet-tegenstaande de atmosfeer koeler geworden is, laat de gewenschte verandering op zich wachten.

Over het algemeen stichtte de droogte tot nu toe direct weinig kwaad, met uitzondering van de districten Nickerie, Coronie en Saramacca, alwaar de cacao cultuur veel geleden heeft.

Nu echter de droogte voortduurt zal de groote landbouw in de overige districten de nadeelige gevolgen ook ondervinden en begint zij haar nadeeligen invloed uit te oefenen op de cacao- en koffieboomen, die overal hangende en verwelkte bladeren toonen, terwijl de cacao-noten door gebrek aan vocht klein blijven en zich niet kunnen ontwikkelen.

De regenbuitjes, die deze maand vielen, waren zeer plaatselijk en niet van genoegzame kracht om veel goed te doen op een grond door en door poreus, waarvoor aanhoudende buien noodig zijn.

Het invallen van den kleinen regentijd is nu voor den landbouw en de goud-industrie noodzakelijk geworden; er is reeds schaarschte aan goed drinkwater in de districten; menschen en dieren smachten naar regeu.

Tot en met 15 November bedroeg de gevallen regen in dit jaar in het district Suriname 47,32 Engelsche duim oppervlakte, dat is gemiddeld genomen ongeveer de helft van een gewoon jaar.

**

Men schrijft uit *Nickerie* aan *„Onze West,”* d.d. 23 Nov.:

Een kleine expeditie, een paar maanden geleden uitgetrokken, tot het doen van onderzoek naar goud aan den Nederl. oever der Corantijn, keerde dezer dagen terug met een resultaat, dat voorschands vrij bevredigend mag worden genoemd.

Aan de Matappi, een zijrivier van de Corantijn, had zij in drie dagen met de longton 80 (tachtig) gram goud gewasschen.

Wegens gebrek aan water moest zij de werkzaamheden staken.

Dit is de eerste goudvondst van eenig aanbelang in dit district.

**

Mij. tot Expl. der Vereenigde Goudplacers concessies „Gross”. Het bestuur der Mij. deelt mede, dat bij een voorloopige onderzoek op haar ten Noord-Westen der concessie W. F. Lay gelegen terrein, groot 584,4 HA, de in het prospectus genoemde concessie 2, eveneens outcrops van kwartsriffen ontdekt zijn. Daar de buitengewone droogte gedurende de geheele maand November aanhield, werden alle werkkrachten gebruikt voor het blootleggen der kwartsriffen op haar terrein groot 500 HA., concessie 3, zoodat de ingenieur bij aankomst op de terreinen terstond een overzicht over hun uitgestrektheid zal kunnen verkrijgen.

**

Te Paramaribo is bij resolutie van 20 Nov. jl. een Commissie samengesteld om het noodige te verrichten, teneinde Suriname zoo goed mogelijk vertegenwoordigd te doen zijn op de in 1901 te Buffalo (Staat New-York) te houden Pan-Amerikaansche Tentoonstelling, welke ten doel heeft een overzicht te geven van den vooruitgang van het Westelijk halfmond gedurende de 19de eeuw, en zijn in bedoelde Commissie benoemd: tot lid en Voorzitter: de heer M. S. van Praag, tot leden: de heeren H. J. de Ruyter, J. E. Muller, J. O. Harken en C. S. Gorsira.

**

Cultuurtuin.

Van welingelichte zijde wordt aan *De Surinamer* medegedeeld, dat de directeur van den Cultuurtuin sedert eenigen tijd ijverig bezig is aan het voorbereiden van eene te nemen proef met den aanplant van ipececarha of braakwortel.

Door de schaarschte aan deze medicijnsoort staat zij op de markt hoog in prijs, zoodat eene cultuur daarvan op eenigszins ruime schaal goede winsten kan opleveren.

Ter verkrijging van plantjes uit Brazilië, waar

de beste soort te vinden is, zijn reeds stappen door het bestuur gedaan.

Met dankbaarheid kunnen wij hierbij voegen, vervolgt het blad, dat het initiatief in deze zaak, die voor onze kolonie van zoo groot gewicht kan worden, alweer te danken is aan den ijverigen en wakkeren directeur van het Koloniaal Museum, den heer F. W. van Eeden, die in zijne liefde voor onze kolonie steeds er op uit is om alles te doen wat tot haar welvaart brengen kan!

Voorwaar, aan dezen man is Suriname veel dank verschuldigd! Moge hij zijn ijverig streven met succes bekroond zien!

HANDEL EN NIJVERHEID.

Concessie verleend tot ontginning van delfstoffen, aan:

J. I. C. Liems, F. A. J. Spong en B. Leefmans, ± 425 H.A., Suriname t. W.; M. Gard en F. Kantenstein, ± 250 H.A., Suriname t. O.; M. W. Durfort, 500 H.A., Tapanahony t. W.; Mr. H. Benjamins, 200 H.A., Saramacca t. O.; G. J. Thijm, 300 H.A., Suriname t. W.; D. Goutinho, ± 4900 H.A., Saramacca t. W.

Hernieuwd de concessie tot ontginning van delfstoffen, aan:

J. Wijngaard en F. Waarling, 200 H.A., Suriname t. W.; de Compagnie des Mines d'Or de la Guyane hollandaise, 34368,25 H.A., Lawa t. W.; Ch. N. Polanen, 300 H.A., Suriname t. O.; H. Ch. Devies ± 376 + 1688 H.A., Suriname t. W.

Vergunning verleend, voor 4 maanden, tot het doen van onderzoek naar balata, aan:

W. von Hemert, ± 24000 H.A., Corantijn t. O.; J. G. von Hemert, 116,520 en ± 160,000 H.A., Corantijn t. O.; J. Slengard, ± 40,000 H.A., Corantijn t. O.; J. G. von Hemert, ± 17000 H.A., Saramacca t. O.

Verlengd voor een jaar, de vergunning om in 's landsbosschen timmerhout, met uitzondering van bolletrie, te bewerken, aan:

L. J. Bijlhout, 400 H.A., Parakreek r. o.; R. S. Neslo, 400 H.A., Pad van Wanica t. W.

AMBTELIJKE TIJDINGEN.

Verleend, eervol ontslag, wegens vertrek uit het district Ben. Commewijne, aan:

P. C. Yvel, kapit. à la suite bij de gew. burgermacht.

Benoemd tot ambtenaar van den Burgerlijken Stand te Paramaribo:

A. J. Oliviera, hoofdcomm. ter Gouv. Secretarie.

FAMILIE-BERICHTEN.

ONDERTROUWD:

Paramaribo.

Alphonse Thomas Lurfs, en Leentje Marianna Light; Abraham David Robles, en Carolina Geertruida Schmeltz; Johannus Carolus Julius Stakbord, en Petronella Georgetina Ernanine.

Bov. Para.

Alexander Groenhard, en Jane Derby.

Nickerie:

H. Cadell en V. Peel; J. G. Bonapart en H. E. Kinson.

Ben. Commewijne:

A. Dijkeks en S. Dokkum.

BEVALLEN:

Laurina Francina Hendrina van Sprang, echtge. van Rudolf Vervuurt, z.; Maria Martins de Camera, echtge. van Manoël Rodrigues de Souza, d.; Celina Gonsalves, echtge. van Manoël Fernandes de Vieira, z.; Petronella van Toombergen, echtge. van Evert Barend Johannes Luitink, z.; Sipolina Jacqueline Simons, echtge. van Lubertus Gustaaf van de Leuv, d.

OVERLEDEN:

Johanna Geertruida Elstak, echtge. van Richard Isaac Padro, 56 j.; Gerardus Joseph Theunissen, 61 j.; Elisabeth Koosje Kaster, 62 j.; Louisa Francis Kuhlen, 7 m.; Eugène George Rach, 3 j.; Mozes Marius Houthandel, 65 j.; Susanna Smith, 9 m.; Christmus Christiaan Bevrey, 78 j.; Christiana Henriette Hennep, 19 j.; Charles Johannes Ons, echtgt. van Emelina Johanna Clemence Colli, 36 j.; Maria Albertina Twijfels, weduwe van Marius Owen, 69 j.